

له ناو بازنه‌ی زینده‌خه‌ویکدا...

ئه‌حمه‌د قادر سه‌عید

(سلیمان‌ی)

له‌به‌رده‌م ده‌رگا‌که وه‌ستا، جار جاره سه‌بیریکی ده‌ره‌وه‌ی ده‌کرد و هه‌ندی جاریش دووسێ هه‌نگاو ده‌چوه ده‌ره‌وه، ته‌مه‌شایه‌کی ئه‌م لاو ئه‌و لای ده‌وروپشتی خۆی ده‌کرد و ده‌گه‌پایه‌وه، ئه‌و جار جاره له‌سه‌ر قه‌نه‌فه‌که داده‌نیشته و خۆی به‌و یه‌ک دوو پۆژنامه‌وه سه‌رقال ده‌کرد که له‌سه‌ر میژه‌که‌ی به‌رانبه‌ری دانرا‌بوون. هه‌شتا یه‌ک دوو لاپه‌ره‌ی پۆژنامه‌که‌ی هه‌لنه‌ده‌دایه‌وه خه‌و به‌ری چاوی ده‌گرت و هیلاکیی کاری پۆژانه‌ی وای لیده‌کرد هه‌ر زوو هه‌ز بکاته سه‌ر خه‌ویک بشکینیت و که‌میک هیلاکی له‌ لاشه‌ی شه‌که‌تی ده‌رکاته. جار جاره‌یش ورته ورتیکی له‌گه‌ل خۆی ده‌کرد و به‌ده‌م گله‌بیکردن له‌و پۆژگاره‌ی ئیستای به‌خۆی ده‌گوت: (خۆزگه‌ منیش وه‌ک هه‌موو گه‌نجه‌کانی هاوه‌لم شه‌وانه ده‌گه‌پامه‌وه ماله‌وه و دایکیم ده‌بوو پیشوازی لێ ده‌کردم و ئامیژی بۆ والا ده‌کردمه‌وه و منیش تیر ده‌سته‌کانیم ماچ ده‌کرد، پۆژگار ئه‌و دیارییه‌ی به‌ من نه‌به‌خشی، نازانم گله‌یی له‌ کێ بکه‌م، له‌خۆم، له‌ باوکم، له‌ دایکم، له‌ کێ؟ بۆ خۆیشم نازانم هه‌نای ده‌روونم بۆ کێ به‌رم.

به‌لام کاتیک هه‌ستی ده‌کرد که ده‌بێ به‌لایه‌نی که‌مه‌وه تا دره‌نگانی شه‌و به‌ خه‌به‌ر و به‌ ئاگابیت، به‌رگری له‌و هه‌ستی خه‌و‌بردنه‌وه ده‌کرد و به‌ خواردنه‌وه‌ی که‌میک ئاو، یان چایه‌ک ماوه‌ی بیداری‌بوونی بۆ نیو سه‌عاتیک درێژ ده‌کرده، به‌لام خه‌و زالمه، له‌وه‌ها کاتدا ده‌رفه‌ت له‌ده‌سته‌ ناداته و خۆی ده‌گه‌یه‌نیتته ناو ده‌ماره‌کان و گیان خاوده‌کاته‌وه و بێ ئاگایی به‌سه‌ر ئه‌و که‌سه‌دا زال ده‌کاته و جله‌وی به‌بێهۆشبوون ده‌خاته ده‌سته‌ خۆی و پیل‌وه‌کان گران ده‌کاته و ئه‌و که‌سه‌ پاپیچ ده‌کاته ناو دنیای خه‌و لیکه‌وتنه‌وه .

له ناو خه یالی ئه و بۆرژانی خه وتن و نه خه وتنه دا شوان شه وانه چهند جارێک بئ ئاگایی به سه ردا ده هات و به ده م و ئیژینگه وه سه ر خه وئیکی ده شکاند و خه به ری ده بووه وه و ده خه وته وه، مه تا خویندنه وه ی پۆژنامه و هه واله کان و دیمه نی ناو ته له فزیونه که یش دهروه سستی نه ده هاتن، ئه و بۆ خۆی ده یزانی بۆچی هینده هیلاکه و له وه یش به ئاگابوو که گیانی پئویستی به پشوو دانه، بۆ کهنجیکی دابراو و دوور له سۆزی دایک و باوک و وه ستانی به رده وامی پۆژانه ی له کارێکی پڕ له هیلاکیدان ته ستمه شه وان به رگه ی هیرشی خه و بگری.

شوان کورپیکی تازه لای ته مه ن هه ژده نۆزده سالان بوو، هه موو ئیواران که له ئیشی پۆژانه ی ناو بازار ده بووه وه ده بوو هه ر سه ر له ئیواره وه بچیته ئه و نووسینگه ی یه کێک له هاوڕێکانی باوکی به داوا یه کی زۆره وه بۆیان دا بین کردبوو تا ببیته پاسه وانێ شه وان. ئه و له راپه راندنی ئه و کاره ش دلسۆزی و کارامه یی ته واوی ده نواند، ئه وه بۆ ئه و هه م ئیش بوو و له لایه کی تریشه وه نوای مانه وه و ئاسووده یی شه وانیشی بوو، چونکه له و کاته ی نه نکه که ی کۆچی دوایی کردبوو خۆی له ماله باپیره ی به نامۆ ده زانی، به تایبه ت بۆ ئه و که ده یزانی له و ماله دا بایه خی جارانی له ده ستدا نه ماوه و به چاوی نامۆ بۆی ده پروان و که سیکیش شک نابات به رگری لئ بکات.

ئه و شه وه چه ندی کردی به رگری له هیرشه یێنانی سوپای خه وه که ی بۆ نه کرا، خۆیشی نه یزانی چۆن هه ر له سه ر قه نه فه که چاوه کانی گران بوون و به دانیشته وه خه وی لئ که وت و وازوو چوه ناو ده ریای قوولای خه و لیکه وتنه وه .

ئێستا چهند خوله کێک تێنه په ری بوو، بوو به بالنده یه کی به رزه فپرو له ئاسمانی خه وندا باله کانی لیکدان و به ده وروپشتی هیلانه یه کی پووخوا ودا ده هات و ده چوو، خه و ملی پئ لارکردبووه وه، سه ره تا هیلاکی ده رفه تی به ئازار نه دا خه به ری

بکاته وه، به لام که گیانی که میک پشوو ی دا و ئازاری شان و ملی پرزه ی لئ بپری، خه به ری بووه وه، هه ر له و کاته شدا خۆی له به رانبه ر بالنده ی به رزه فپری خه ونه که ی دۆزییه وه و به خۆی گوت:

- (من مندالێکی دۆزراوه م، له هه ناوی دایکێکی سه رگه ردا ندا هاتوومه ته ناو ئه و بوونه سه خته ی ناویان لئ ناوه ژیان، ئیستا نازانم من بۆ هه م، یان چۆن هه م و بۆ ماوم وه ک ده لێن ئه و پۆژه ی دایکم به گریان وه له ماله که ی خۆی ده رکرا، ته نیا ئه و ده یزانی ده رکردن مانای چیه و مال به جیه یشتن سه ر به چ کاره ساتیکه وه ده نیئت. من نازانم به لام دلنیام دا و هاوڕێکی زۆری کردوه تا ئه و پیلانی له من دابرا نه سه ر نه گری، وه لئ سه ر که وتوو نه بوو. ئیستا ئه و شه وه یه من له ناو هه نیسک و خوین و فرمیسکا دوا ی له دایکبوونم پڕ به گه رووم تیر بۆ ژیان گریاوم، گریانێکی ساوا یانه ی پڕ له به رائه ت).

دایکم وتی: (من له ناو ئازاری ئه و هه نیسکانه دا شه وم به دیار ئه و ساوا یه پۆژ کردوو ته وه، نۆ مانگه دوو جه سته ی یه ک گیانین، به هه موو کهنجینه ی دنیا نای گۆرپه وه، لیم گه رپن با ئه و ئازاره م نه ببیته ئیشیکی هه میشه یی و له کۆلم نه ببیته وه، لیم گه رپن ئه و مه لۆتکه یه م لئ مه ستیئن، لیم گه رپن با هه ر خۆم دایکی بم، هه ر خۆم و به س).

دایکم وتی: (ئه وان تۆیان له پارچه قوماشیکه وه پێچا، نه یانه یشت ته نیا ژه میک له ژه کی سه ر سینگی دایکت تام که ی. به و مامانه ی لیمان وه نزیک بوو هینایانه وه مالن، ئه و ماله ی منی دایکت به ئاره قه و فرمیسک پێکی هینابوو لئی ده رکرام).

جارێکی دی خه و تینی هینایه وه، ئه و جاره هه ستایه سه ر پئ ده رگای نووسینگه که ی داخست، له هه مان شوینی پئشوو، به لام ئه و جاره پالکه وت و خۆی دایه ده ست خه وئیکی دیکه وه .

لهبیری خۆیدا بریاری دا ئەوەی دیتووێتی، یان بیستووێتی، یان بەسەری ھاتوو ھەرامۆش بکات، چونکە دەبوو بەیانی زوو شەبەقی خەبەری بپتەو و لە نووسینگەکە بپتە دەروو و بەرەو کارەکە ی دی ئەو شوێنە بەجێ بهیڵێ، بەلام چی بکات وا وردە وردە خەوی لێ دەزێ. لەناو ئەو دەریای خەو لێزانەدا ھەستی دەکرد خەریکە ھەناسە توند دەبێ و باری دەروونی تیک دەچێ و دەخنکێ، بەلام زەنگی تەلەفۆنەکە بەئاگای ھێتایەو، کە سەیری ژمارەکە کرد تەلەفۆنەکە لە نزیک خۆی دانایەو و بەو نیازە و لەلامی پێوەندییەکە نەداتەو، ئەو ھەقە بە خۆی دەدا کە ئەو پێوەندییە ھەرامۆش کات و بایەخێکی بۆ دانەنێ. لەبەر ئەوەی دەیزانی ھەک ھەموو مندالیکی لە نازی دایک تۆراو دەبێ جارێکی دی بکەوێتەو ناو دەریای ئەو پەژارە ئەوی لە ساواییدا نغزۆ کرد. لێ دواي چەند چرکەیک دووبارە زەنگی تەلەفۆنەکە بیدەنگی ئەو ساتەي ھەژاندەو و ژاوەژاویکی زۆری نایەو. دووبارە بەخۆی گوتەو وا باشتەر ئەو لەو چاوەپوانییەدا بمیشتەو. بێ ئاگابوو لەوەی ھەستی دایکایاتی زۆر لەو بەلاترە بە یەک دوو زەنگ بیتاقەت بێ، یان بتوانێ پارچەیک لە جگەری ھەرامۆش بکات. ئەو لە دووری دوورەو لەوئێ ئامیتری تەلەفۆنەکە بەدەستەو گرتوو و چاوەپوانی و لەلامیکی کوپەکەیتە، ئەو کوپە تاقانەي کە دابونەریتە نالەبارەکانی کۆمەلگا لە ئامیزیان دەرھینا و ھەر لە ساتەوختی لەدایکبوونییەو ناردیانەو بۆ لای باوکی و زۆر باشیش دەیزانی ئەو ھاوسەرەي ھیچ تاوانێکی ئەوتۆی نەکردوو شایانی ئەو ھەموو دەرەسەرییە بێ، ئەویش لەناو زەنگی تەلەفۆنەکەدا بووبوو بە پارچە تەختەیک و لەناو شەپۆلەکانی دەریای بێکردنەو دا ھەر ساتە بەلایەکدا گێژەنی دەریا پالی دەدا. چەند جارێک ویستی دەنگەکە خامۆش کات، بەلام لە دنیای دایکایەتی و مندالیەتیدا ئاسمانیک ھەپە

سامال و بیگەردە، ھێزێکی دەروونی وا لە ئارادایە کەم کەس دەتوانێ بەرگەي ھێرشەکانی بگرێ، شوان لەو کاتەدا تەلەفۆنەکەي لە گویێ نزیک کردەو و وتی: (فەرموو).

- ھەر فەرموو و بەس، ئەي وشەي دایە گیان، ئەي چاک و چۆنی؟

- دەي دایە گیان فەرموو، چۆنی باشی؟

- تۆچۆنی پۆلە نازدارە بیتازەکەم.

- ئەو وشانە بەکارمەھینە، تۆ دەزانی من چەند سألە بێ دایک و باوکم. دەزانی من ئیستا لە کویم و چی دەکەم و چۆن ژیان بەسەر دەبەم.

- چاک دەزانم، بەلێ پۆلە شیرینەکەم چاک دەزانم، بەلام من تاوانیکم بەرانبەر تۆ نەکردوو، تاوانبار ئەو کەسانە بوون پێزی ئیمەیان نەگرت و سەریان لێ شیواندین.

- ئەو قسانە بۆخۆت بکە. من خاوەنی پیرە نەنکیک بووم ئەویش کۆچی دواي کرد، ئەوجا پیرمێردەکەي باپیرەشم نەما تۆش لە تامی دایکایەتی بپەشت کردم و لە دەست زپدایک و پرتەو بۆلە بۆلەکانی ئەویش دوور کەوتووتمەو. - بپۆ کات بە بەریەو نییە، دەبێ ھەر ئیستا بخەوم و بەیانی شەبەقی ھەستمەو ئیرە پاک بکەمەو و بپۆم بۆ سەر ئەو کارەي کە بەشیک لە ژيانی پۆزانەمی پێو بەندە .

دەنگی تەلەفۆنەکە بپا ھەر یەک لە کوپ و دایکیک چوونەو ناو ئەو دنیایەي کە نێوانیان ھەزاران کیلۆمەتر دوور بوو. دایک بۆ ناو گرتەکانی تاراوگە و دابپاواو لەو تاکە کوپەي کە بۆ تەنیا سەعاتیک لە ئامیزی نەگرت و کوپەش بۆ ناو نوینێکی ساردوسپێ دوور لە سۆزی ئەو دایکەي مەگەر جارجار لە پێی تەلەفۆنەو دەنگی بیستێ دەنا لە پواژەي خۆیەو نەبێ نازانی پەنگی چۆنە و پوخساری لە کێ دەچێ..

سلیمانی - تشرینی یە کەمی ۲۰۲۱